

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto K 12—
pol leta " 6—
četrt leta " 3—
na mesec " 1-10
Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.
Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto K 18—
pol leta " 9—
četrt leta " 4-50
na mesec " 1-60
Za inozemstvo celo leto " 28—
Upravištvo: Knaflova ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzljavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Slovanski železničarski shod v Pragi.

Praga, 12. septembra. Danes se je vršil na Zofinu manifestacijski shod slovanskih železničarjev, ki se je impozantno obnesel. Shoda se je udeležilo več kot 5000 železničarjev. V častno predsedništvo so bili izvoljeni praški župan dr. Groš in poslanci Hribar, dr. Rybář, Aryž, Buřival, Choc in dr. Hajn. Ko je stopil poslanec Hribar na estrado, so mu železničarji in poslanci priredili burno ovacijo. V predzidij so bili izvoljeni Navratil (češko želez. društvo), Vojna (češka zveza), Hingler (poljska zveza), Zorec (predsednik slovenske želez. zveze). Novorajsky (zastopnik poljskih samostojnih organizacij). Slovanski parlamentarni klubi so pismeno pozdravili shod in udeležnike. V imenu praškega mesta je pozdravil shod župan dr. Groš, ki je povdarjal, da je to zborovanje sijajna manifestacija edinosti in enotnosti vseh slovanskih železničarjev. Ta shod priča, da slovanski železničarji odklanjajo vstop v državno zvezo (Reichsverband), ki stoji pod nemškim vplivom in zahteva za Slovane vse to, česar so deležni pripadniki drugih narodov. Poslanec Buřival je pozivljaval avtonomne korporacije, naj porabijo svoj vpliv in svojo moč na korist slovanskih železničarjev. Zastopnik Slovencev Zorec je dal z energičnimi besedami izraza popolni solidarnosti slovanskih železničarjev s češkimi in pozivljaval Čeha, naj prevzamejo vodstvo v boju železničarjev za njihove pravice. Poljski govornik Hingler je slavil edinost med slovanskimi železničarji, poljski delegat Novorajsky pa je povdarjal, da je za zahteve železničarjev pridobiti posebno obrtnike, potem mora zmagati velika ideja, za katero se železničarji bore. S posebnim navdušenjem je bil pozdravljen delegat bosanskih in hercegovskih železničarjev Kacetelj, ki je prijavil vstop bosansko-hercegovske železničarske organizacije v slovansko železničarsko ligo in izrekel pričakovanje, da bodo zamogli združeni slovanski železničarji kljubovati nemškemu in madžarskemu pritisku ter ga premagati. Sledili so potem meritorni referati, ki so bili odobreni. Ministrskemu predsedniku baronu Bienertu in železniškemu ministru Wrbi je bila poslana naslednja brzljavka: Manifestacijski shod slovanske lige železničarjev, v kateri so zastopane Češka, Moravska, Šlezija, Galicija, Kranjska, Koroška, Štajerska, Primorska, Dalmacija, Bosna in Hercegovina protestira v navzočnosti zastopnikov najodličnejših javnih korporacij in v soglasju s slovanskimi parlamentarnimi klubi proti gospodarskemu in narodnemu zapostavljanju slovanskih železničarjev; protestira proti zapostavljanju slovanskih jezikov v notranjem železniškem uradovanju in, sklicujoč se na državne temeljne zakone, zahteva jezikovno ravnopravnost. Odločeni smo z vsemi zakonitimi sredstvi na-

stopiti za uresničenje te opravičene zahteve. V naši državi se morajo končno tudi najvišji uradi prepričati, da Slovani ne bodo več niti gospodarsko, niti narodno tlačanili. Če se tolikrat povdarja zvestoba avstrijskih narodov, se mora tem zvestim narodom tudi dati pravica, kakor to oznanja napis na dunajskem cesarskem dvoru: Justitia fundamentum regnorum. Brzljavka je bila z navdušenjem sprejeta, na kar je bil shod zaključen.

Zadružni shod na Dunaju.

Dunaj, 12. septembra. Dne 14 in 15. t. m. bo tu avstrijski zadružni kongres. Češka sekcija moravskega železnega kulturnega sveta se je obrnila do odbora z zahtevo, da mora slovanskim govornikom biti dovoljeno, da se poslužujejo svojega jezika. Odbor je to priznal. Referat o slovenskem združništvu je v rokah klerikalnega revizorja Pušenjak a.

Kongres za trg. izobrazbo.

Dunaj, 12. septembra. Danes je bil tukaj odprt 9. mednarodni kongres za trgovsko izobrazbo. Protektor nadvojvoda Leopold Salvator je otvoril kongres, na katerem so zastopane vse kulturne države. Navzočni so bili pri otvoritvi tudi poslaniki Italije, Španske, Japonske, Meksike in Portugalske. Avstrijsko vladu sta zastopala naučni minister grof Stürgkh in trgovinski minister Weiskirchner. Navzočni so bili tudi bivša ministra Braf in Gessmann in dalmatinski namestnik Nardelli. Za predsednika je bil izvoljen dvorni svetnik Doltschitsch. Meritorna posvetovanja se začne jutri.

Nova ladja.

Rim, 12. septembra. V Ankoni je bila spuščena v morje ladja »Romagna«, ki bo oskrbovala osebni promet med Raveno, Reko in Trstom. Ta ladja nima ne dimnikov, ne kotlov, nego jo bodo gonili eksplozivni motorji, kakršne hoče Angleška upeljati za vojne ladje. »Romagna« je prva ladja te vrste na Jadranskem morju.

Značilno za avstr. razmere.

Praga, 12. septembra. Delavec Kvasnička in njegova žena sta okrog glavarstvu v Smichovu naznanila svoj izstop iz katoliške cerkve. Po ukazu okrajnega glavarstva je prišel distriktni zdravnik dr. Wolf Kvasničkovo ženo preiskat, češ, da ne more biti pri zdravi pameti, ker je izstopila iz katoliške cerkve.

Kayser & Palese.

Dunaj, 12. septembra. Konkurs firme Kayser & Palese, ki je prouzročiteljica strašnega poloma klerikalnega združništva na Koroškem, je vzbudila tukaj veliko senzacijo. Poročila iz Celovca javljajo, da je na Koroškem vsled tega konkursa nastalo velikansko razburjenje, saj je vsled tega neizogibno, da izgube pri klerikalni centrali v Celovcu

velanjene rajfajznovke tri in pol milijona, ako ne pride pomoč ali od države ali od cerkve.

Povodenj v Pulju.

Pulj, 12. septembra. Povodenj, ki je nastala tu v soboto popoldne, je napravila veliko škodo. Tako kolo-salnega naliva, kakor v soboto, že ni bilo tukaj od leta 1864. Ob 5. popoldne se je vtila ploha, ob 7. pa se je utrgal oblak in vtilo se je toliko deževja, da so bile skoro vse ulice preplavljene. Z gričev, ki obdajajo mesto, je drla voda doli in preplavila nekatere ulice in trge tako, da je stala tamkaj voda dva metra visoko.

Draginja mesa.

Solnograd, 12. septembra. Socijalni demokratje so priredili danes velik shod zoper draginjo mesa ter zahtevali, naj se odpro meje uvozu živine in mesa.

Socijalnodemokratska manifestacija.

Frankobrod, 12. septembra. Zborovanje socijalnih demokratov je bilo impozantno. Govorili so Jaures (Pariz), Vandervelde (Bruselj), Kair Hardy (London) in Glöckel (Dunaj). Dasi je vlada prepovedala nemške govore, je angleški delegat vendar govoril angleški. Po zborovanju je bil demonstracijski obhod po mestu.

Katoliški shod.

Inomost, 12. septembra. Katoliški shod je bil večeraj s slavnostnim zborovanjem in sprevedom zaključen.

Avdijsence.

Dunaj, 12. septembra. Danes bodo tukaj zbrani ogrski ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary, ogrski finančni minister Lukacs in hrvaški ban Tomašić.

Novo srbsko posojilo.

Belgrad, 12. septembra. »Večerne Novosti« javljajo, da najame Srbija 100 milijonov frankov posojila in sicer v Parizu. Posojilo se porabi za armado, da železnice in za pokritje lanskega deficita.

Poljaki na Saksonskem.

R. — Lipsko, 11. septembra. V zadnjem času so se jeli na Saksonskem živeti Poljaki živahno gibati in misliti na narodno organizacijo. Š 1. oktobrom prično v Draždanih izdajati svoje glasilo, ki bo nosilo ime »Sasy«. List bo izdajal varšavski žurnalst Londynski.

Turški listi za vojno.

R. — Carigrad, 11. septembra. Glasilo mladoturške stranke piše: »Ako želimo stalen mir na Balkanu, je treba, da se odločimo še za eno žrtev in zadamo svojim sovražnikom tak udarec, da bodo potrebovali 20 let, da se zopet dvignejo. Turčija bo morala to storiti v interesu svetovnega miru in svoje varnosti. Iskreno bi želeli, da bi ne prišlo do tega, to-

da na žalost se vedno bolj utrjuje prepričanje, da bo Turčija morala poseči po tem radikalnem sredstvu, zakaj sicer ne bo nikdar miru na Balkanskem polotoku.

Sv. duh izbira škofa.

Gorica, 10. septembra.

Sveti duh ima pri izbiri škofov časih čudno roko. Ko je umrl pokojni tržaški škof Sterk, sveti duh ni našel v celi tržaški škofiji nobenega duhovnika, ki bi bil dostojen nositi škofovsko mitro. Zato je pokazal na tedanjega rektorja Anime v Rimu dr. Nagla, ki je bil tudi imenovan škofom tržaškim. Tudi sedaj, ko je dirigiral dr. Nagla na Dunaj, sveti duh — kakor se zdi — ne najde v tržaški škofiji nikakega duhovnika, ki bi bil dostojen postati Naglov naslednik. Po znamenjih soditi, je pokazal sveti duh na ravnatelja našega centralnega semenišča in kateheta na tukajšnjem ženskem učiteljsišču. Nam je presneto vseeno, ali je tržaški škof Peter ali Pavel in, ako bi našemu nadškofu dr. Sedeju padlo v glavo, da bi predlagal Boltetovega Pepeta za tržaškega škofa, mi ne bi imeli čisto nič proti temu. Vendar pa morda ne bi škodilo, ako bi podali naši javnosti malo sličico tega bodočega tržaškega škofa . . .

O dr. Naglu je bilo znano, da je bil — in je menda še — velik ljubitelj krasnega spola. Znano je, da ima več otrok in ko je hotel začeti med Italijani zanašati klerikalno politiko, mu je nek italijanski list zatrobil, naj se briga za svojo familio in obrača svoje moške sile v druge namene. To je zadoščalo, da je pustil Italijane pri miru; zato je pa bolj karnifljal Slovence in Hrvate, ki se mu niso upali pokazati takoj v začetku zob. Predstojnica nekega samostana, s katero je imel dr. Nagl ljubavne razmere, a jo je potem pustil na cedilu, je objavila proti njemu v nekem časopisu poslano, v katerem mu je očitala, da je storil z njo tako, kakor se stori z izmoljeno limono. Podal sem to reminiscenco o škofu Naglu, ker se mi vidi to potrebno z ozirom na predstoječe imenovanje g. Kastelica.

Znano je, da je slovensko primorsko časopisje takoj, ko je prišla na površje Kasteliceva kandidatura, nastopilo odločno proti temu imenovanju.

Kastelic je namreč lep človek, in ženske kar norijo za njim in ljudje mu očitajo nekaj galantnih afer. V slučaju, da bi bil imenovan škofom, se zna zgoditi, da pridejo te stvari na dan, če so namreč utemeljene. Ugled svetega duha bo s tem seveda zrasel. Veri bo to tudi pripomoglo in avtoriteta cerkve bo pridobila. Tukaj se splošno govori, da protežira nadškof dr. Sedej Kastelica zato, ker bi se ga rad iznebil iz Gorice. Reklo se je, da Kastelic ne sprejme ponujane mu mesta, češ, da ni vreden take časti.

Torej iz same ponižnosti ne. V resnici je pa Kastelic pripravljen sprejeti z obema rokama, samo zahteva, da ima 28 tisoč kron plače, kakor je imel dr. Nagl, (navadna plača tržaškega škofa znaša 24.000 K) in pokojnino kot katehet; torej nič ponižnosti, ampak denar. Poleg tega zahteva Kastelic, da se mu da kot ravnatelj pisarne znanega klerikalnega stekliša dr. Ujšiča, katerega je dr. Nagl vsilil na tukajšnje semenišče kot profesorja morale. Ta dr. Ujšič, rojen Istran, se je izrazil ob neki priliki, da v Istri ni vredno voditi narodne borbe, ker je Istra za nas itak izgubljena. Ta silno ambiciozen človek bi imel torej postati pod Kastelicem ravnatelj škofijske pisarne, da si je star šele 31 let! Kastelic zahteva, da se mora preje, kakor sprejme on mesto tržaškega škofa, poravnati prepir med kanonikom Buttigenijem in Mechiem, a poleg tega stavi še neke druge zahteve, ki jih pa nisem mogel doznati. Ako omenim k gori navedenemu še, da je bodoči tržaški škof italijanskega mišljenja, potem bodo menda čitatelji priznali, da ima sveti duh časi čudno roko pri izbiri škofov.

Predsedstvo dež. sodišča.

Deželnosodni predsednik g. Levičnik je šel na dopust z namenom, da se več ne vrne na svoje mesto. Ta dopust je potekel v soboto, dne 10. t. m. Pojasnila, ki jih je priobčila graška »Tagespost« glede imenovanja Elsnerja za predsednika deželnega sodišča ljubljanskega, so pričala, da je bilo pri graškem nadsodišču že vse urejeno in odločeno, da pojde Levičnik in da pride Elsner. Boj, ki smo ga mi vodili proti Elsnerju, je pa vendar rodil svoj uspeh, četudi se še danes ne more reči, kako velik da je. Uspeh je pa vsekakor, da se deželnosodni predsednik Levičnik za sedaj vrne na svoje mesto in da z današnjim dnem zopet prevzame predsedniške posle. Ali se to zgodi samo začasno, ali pa se je vlada vdala ter odložila vso stvar do boljših časov, tega danes seveda nismo še v stanu povedati. A uspeh je že to, da je Levičnik zopet na svojem mestu in sedaj je dolžnost poslanecv izvajevati, da dolgoletna slovenska posest Slovencev ne bo ugrabljena.

Zitnik v Inomostu.

Sedaj se vrši v Inomostu splošni avstrijski katoliški shod. Posebno splošen pa ta shod ni, kajti markantnejše osebnosti slovenskega klerikalizma so ostale vse doma. Slovence zastopata poslanec g. Ignacij Zitnik in neki gospod Vato-vac. Reprezentativno to zastopstvo

ravno ni. Poslanec in kanonik Zitnik je imel na shodu tudi govor. Seveda v nemškem jeziku. Saj gospod Zitnik ni tako trdoglav, kakor so gotovi češki klerikalci, ki so raje doma ostali, kakor da bi bili na splošnem avstrijskem katoliškem shodu govorili nemški in s tem pripomnili svojo nacionalno inferiornost. Gospoda Zitnika tako pripoznanje ni nič zanimalo in zato je lepo po nemško povedal, da pozdravlja ljubljanski škof Jeglič shod in želi, naj bi bili vsi avstrijski katoličani edini. Škoda, da ni še izrecno priznal, kar je s svojim postopanjem posredno storil: nemško štatsprache. Morda je gospod korar Zitnik še kaj več govoril na slavnostnem zborovanju v Inomostu, a kaj posebnega pač ni povedal, kajti »Reichspost«, glavno glasilo avstrijskega klerikalizma, je slavnostnemu govoru gospoda korarja in škofovega pooblaščenca dr. Zitnika posvetila kar 3 1/4 vrste!

Nadaljevanje kazenske obravnave proti A. Ribnikarju

je, kakor se čuje, določena na dan 25. septembra, če bodeta ne v Ljubljani navzočnima pričama, poslanecv Hribarju, ki se mudi v Pragi in dvornemu svetniku Ploju pravočasno dostavljeni vabili.

Polom na Koroškem.

Monsignor Podgore v Celovcu je pravi voditelj koroških klerikalnih Slovencev. Naroden ni bil nikoli, celo zasmehoval je narodno mišljenje in vsa narodna prizadevanja, češ, da koroški Slovenci itak svoje narodnosti ne morejo rešiti. Monsignor Podgore je pravi klerikalec, eden tistih, ki ne poznajo ne narodnosti, ne domovine, ki žive in delajo samo za duhovsko gospodstvo nad narodi.

Ta monsignor Podgore je sedaj grozno hud na vse liberalce tega sveta in v »Miru« je znesel svojo nevoljo nad različnimi listi. Obenem z »Miro« je njegov izbruh priobčil tudi ljubljanski »Slovenec«.

Kar ima monsignor Podgore z drugimi listi, nas nič ne briga. A na to, kar je pisal proti našemu listu, moramo že odgovoriti.

Monsignor Podgore je hud na naš list, češ, zakaj piše glede **poloma na Koroškem**, da ta Slovenci nič ne briga, da je ta polom zadeva nemških krščanskih socijalcev in da se vsled tega ne sme imenovati **klerikalni polom**.

Monsignor Podgore je v zmoti. Res je, da je polom nastal v zadrugi centrali, pri kateri je bilo prav malo slovenskih zadrug, res je, da sta goljufiva prelata Kayser in Weiss nemške narodnosti. Ali ta zadruga centrala vender ni bila le nemška. Kako bi bil pa sicer vodja slovenskih klerikalcev na Koroškem, monsignor

Podgore mogel biti podpredsednik te centrale. Že to, da je bil podpredsednik te centrale monsignor Podgore priča, da centrala ni bila nemška, nego klerikalna, to se pravi, namenjena nemškim in slovenskim klerikalcem. Če se slovenske zadruge na Koroškem z malimi izjemami niso priklopile tej centrali, nego ljubljanski zadrugi zvezi, je to zasluga drugih in ne monsignora Podgore. Klerikalna centrala na Koroškem je stala nekako pod zaščito škofa Kahna, ki se je izkazal kot nekam čuden poštenjak, zapleteni so v njem najrazličnejši duhovski krogi nemški in slovenski in to nas opravičuje govoriti o klerikalnem polomu na Koroškem. V resnici bo tudi klerikalizem, tisti brezdomovinski klerikalizem, ki je združil monsignora Weiss in monsignora Podgore pod enim klobukom, vsled tega poloma najhuje trpel. Klerikalizem na Koroškem je za dolgo let totalno pobit — a bojimo se, da bo imelo tudi škodo slovenstvo na Koroškem in to po krivdi monsignora Podgore. Ko bi monsignor Podgore ne bil podpredsednik te nesrečne centrale, ki sta jo okradla in ogoljufala monsignora Weiss in Kayser, ko bi on ne bil letal na Dunaj iskat pomoči, da se reši ta centrala, bi nihče na Koroškem ne mogel nobenega kamna vreči na Slovence. Danes bi Slovenci bili mogočni in bi življali vse zupanje — tako pa predstavljajo sovražniki polom celovške klerikalne centrale kot nekako delo Slovencev, samo ker je brezdomovinski monsignor Podgore bil tako zaničen podpredsednik te centrale, da sta za njegovim hrbtom prelata Weiss in Kayser kradla in goljufala kolikor sta hotela. Sicer je pa zdaj čisto neizogibno, da pride polna resnica na dan. Firma **Kayser & Palese** je namreč v soboto napovedala **konkurz**, to se pravi, ga je morala napovedati. Ker je ta firma požrla ves denar zadrugne centrale, kar ga namreč prelat Weiss ni zase ukradel, bo konkurz uplival tudi na centralo. Izkazala se bo torej kmalu cela resnica.

Predsedstvo »Slovenske Sokolske Zveze«

naprosilo nas je objaviti, da je že ukrenilo vse potrebne korake proti prepovedi deželnega šolskega sveta radi poseganja sokolskih telovadnic šoloobveznih otrok. Posameznim društvom ni tedaj treba ničesar ukrepati.

Rodoljubom v prevdarek!

Prav lep vir dohodkov v korist družbi sv. Cirila in Metoda je bil v pretečeni dobi **narodni kolek**. Toda ta vir se suši in rapidno usiha studenec. Pomislite, v prvih osmih mese-

cih letošnjega leta se je prodalo nič manj in nič več kakor 189.000 narodnih kolkov manj, kakor v prvih osmih mesecih pretečenega leta. To pomeni nazadovanje v razpečevanju narodnega kolka za vsoto 3403 K! Kaj bo k temu rekel proračun! Ne mislite rodoljubi, da bodo stroške, ki jih ima družba s šolstvom, pokrivala obresti Kotnikove in Polakove zapuščine! Ne, vzdrževanje družbinih šol in vrtece stane družbo ogromne vsote! — Kako naj se uresniči načrti, ki jih ima družbino vodstvo v prid šolstvu v obmejnih krajih! — Pomislite rodoljubi! — Sezite z novim ognjem ljubezni do naše družbe po narodnih kolkih!

Tečaj za uporabo sadja

priredi kranjska kmetijska šola na Grmu od 26. do 30. t. m. s sledečim sporedom: Ponedeljek 26. t. m. 2.—4. Pomen konzerviranja sadja in zelenjave. Vzroki pokvarjenja sadja. Torek 27. t. m. 8.—10. Kipenje, kisanje zelenjave, konzerviranje zelenjave v kozarcih in pušicah. 10.—12. Praktično razkazovanje. 2.—4. Naprava mezge in zdriza (zalzenj). 4.—5. Praktično razkazovanje v šolski kuhinji. Sreda 8.—10. Konzerviranje sadja v kozarcih. (Naprava kompotov). Shranjevanje sadnih konzerv. 10.—12. Praktično razkazovanje v šolski kuhinji. 2.—4. Naprava soka iz jagodičevja. 4.—5. Praktične vaje v šolski kuhinji. Četrtek 8.—10. Sušenje sadja in zelenjave. 10.—12. Praktične vaje v sušilnici. 2.—4. Obiranje in spravlanje (shranjevanje) sadja. Vlaganje sadja v zaboj, košarice in sode v svrhu kupčije. 4.—5. Praktične vaje v sadni kleti. Petek 8.—10. Naprava sadjeveca (mošta). Sestava sadja in mošta. Kipenje mošta. 10.—12. Praktično razkazovanje v vinski kleti. 2.—4. Ravnanje s sadjevecem. Bolezni sadjeveca in ravnanje z pokvarjenim sadjevecem. 4.—5. Praktične vaje v vinski kleti. Predavanja od 26. do 28. so zlasti namenjena gospodinjam. Predavanja v četrtek 29. t. m. je sicer tudi gospodinjam, posebno pa našim gospodarjem sadjevecem namenjeno, v petek pa bode predavanje le bolj gospodarje zanimalo. Tečaja se je moči udeležiti vseh pet dni, ali pa tudi zadnja dva dneva (četrtek in petek) ločeno. Z ozirom na važnost uporabe sadja vabimo naše gospodinje in dekleta, kakor tudi naše sadjevece k temu tečaju. Za udeležbo tečaja se je do 19. t. m. zglasiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, ker se dovoli le omejeno število udeležencev. V tem priglasilu je navesti, katere dneve se želi udeležiti predavanj. Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem dovoli ravnateljstvo kot podporo enkratno vožnjo do Novega mesta in 2 K na dan za prehrano.

LISTEK.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka.

Roman; pisal F. K. (Dalje.)

»Zadnjih pet dni sem se mudil na gradiču pod Postojno,« je nekako skrivnostno zaključil svoje pripovedovanje. »Odkar sem bil prvi tamkaj, me je vedno vlelo tja. Svoj dopust sem porabil koj prve dni, da sem se zopet tam oglasil. In potem sem šel še večkrat tja in vedno raje in naposled sem ostal tamkaj kar pet dni in ni mi žal, o, ni mi žal.«

Rekel je s takim izrazom zadovoljstva in sreče, da so se njegovi tovariši spogledali.

»Kaj nam pa mislite reči s tem namigavanjem?« je vprašal poročnik Snoj, ki je doslej molče sionel na svojem mehkelem stolu in zamisljeno gledal v strop.

»Nič drugega, kakor da sem na tistem gradiču našel dekle, ki postane moja žena,« je rekel Čerin.

Vsi so se zganili, zakaj nihče ni tega pričakoval. Nekaj trenutkov je vladala v sobi tišina, da se je natančno slišalo sopljenje vsakega posameznika.

»Mnogo sreče, prijatelj, mnogo sreče,« je izpregovoril Snoj in dvignil svoj vrč. »Trčimo na zdravje neveste in ženina.«

Krepko so zadoneli vrči. Prijatelji so segli Čerinu v roke in s tem je bilo čestitanje opravljeno. Nekam kratko in prisiljeno se je Čerinu pač zdelo, a bil je vendar zadovoljen, zakaj mislil je, da je njegovo naznanilo zbrane tovariše tako presenetilo, da jim je kar sapo zaprlo.

»Vidim, da sem vam povedal novico, ki je nihče ni pričakoval,« je Čerin menil smehljaje. »Še vprašali me niste, kdo da je moja nevesta.«

»Saj je res,« se je oglasil kapitan Bosizio. »Ali jo poznamo?«

»Vsi jo poznate,« je rekel Čerin. »Ko smo od beneške meje jezdili v Ljubljano, smo se tamkaj ustavili. Snoj je bil v hiši znan in nas je upe-ljal.«

»Leonora Gornikova?« so vsi v eni sapi vzkliknili, a potem sta samo Bosizio in Gall dvignila svoje vrče in trčila novič s Čerinom. Snoj je molče vstal s svojega sedeža. Bil je ves blede in prepaden in da bi tovarišem to zakril, je stopil k oknu in gledal na mračno, megleno ulico.

»Leonora Gornikova,« se je čudil kapitan Bosizio. »Leonora Gornikova,« je ponavljal, kakor bi govoril sam s seboj in je skrivaj pogledal k oknu, kjer je stal Snoj. »Krasno dekle, vredno najboljšega moža, kar jih zemlja nosi.«

Mladega Galla je Čerinova zaroka prav posebno zanimala. To pa izjako samoljubnega nagiba. Cilj njegovega stremljenja je bil, da bi prišel na Čerinovo mesto. Ničesar ni tako želel, kakor da bi Čerin postal kapitan, kajti vedel je, da v tem slučaju postane namesto njega čuvár in spremljevalec zastave, praporščak ne samo po imenu, marveč v dejanju.

»Dovolite, gospod kamerad,« je vprašal previdno, »ali se bodo vsled vaše poroke kaj izpremenile vaše razmere?«

Čerin se je dobrohotno nasmehnil. Poznal je Gallovo hrepenenje in uganil, kaj bi brezbrki mladenič rad vedel.

»Vi ste pač hoteli vprašati, če ostanem oficir, ali se odpovem svojemumu patentu,« je rekel ljubeznivo. »Tega pa, ljubi prijatelj, sedaj še sam ne vem. Moj oče seveda želi, da ostanem vojak. To je naravno. Saj je sam služil več kot štirideset let cesarju in se odlikoval v mnogih bitkah. Tudi jaz sam želim ostati vojak. Ljubim svoj stan in dela mi veselje. Pa še nekaj govori za to, da ostanem vojak. Premožanje mojega očeta je jako skromno in vojaška služba mi je vsled tega potrebna. Na drugi strani pa moram imeti ozirom na svojo nevesto. Kaj bo ta z možem, ki je danes tukaj, jutri tam? A kar prihaja posebno v poštev, je to, da je moj bodoči tast že star in bolehen. Edini sin mu je pred leti umrl, nikogar ni-

ma razen Leonore. Posestva njegova so velika in mu dajo mnogo opravkov, tudi ima veliko kupčijo s senom in z lesom. Potreben je pomoči in podpore in ni mu zameriti, da želi, naj sledeč cesarsko sukno in prevzame njegovo posestvo in njegovo kupčijo. Če ne dobi takega zeta, pojde celo premoženje kmalu v nič.«

»Pa še to pristavite, da kot kupčevalec vojakov sploh ne mara,« je s trdim glasom rekel Bosizio. »Sicer je bil prijazen z nami, ko smo bili njegovi gostje, ali jaz sem vendar spoznal, da nas ne mara.«

»Iz česa ste to spoznali?« je vprašal Čerin. »Saj je mogoče, da stari Gornik vojakov ne ljubi, ali dobra duša je in nam je postregel, kar je najbolje mogel.«

»Ugovarjam, ugovarjam odločno,« se je razkoračil Bosizio. »Postregel nam je dobro. Jedi so bile izvrstne in vino je bilo izvrstno. Toda stari Gornik se je v pogovoru z menoj izdal, da ima mnogo starega pikolita — pokusiti nam ga pa ni dal. Če ima pri nas kdo pikolit, pa ga gostu ne da pokusiti, je to dokaz, da gosta kljub navidezni prijaznosti ne mara.«

Dasi je Bosizio govoril popolnoma resno, sta se mu Čerin in Gall vendar na glas smejala in ga s tem tako razljutila, da je začel na dolgo in na široko popisovati goriške navade in predpise gostoljubnosti s posebnim ozirom na pikolit.

(Dalje prihodnjik.)

Razne stvari.

* Čudovita operacija. Amerikanski zdravnik dr. L. Webster Fox je v medicinskem kolegiju v Filadelfiji izvršil čudovito operacijo. Nekega mladence je odvzel na zenici del roženice, ter jo prenesel na oko neke ženske od rojstva slepe deklice. Ko so čez nekaj dni odvezali deklici oči, je že razločevala predmete v svoji neposredni bližini. Zdravniki upajo, da bo deklica popolnoma ozdravela in da se ji ne bo nič poznalo, da je bila že od rojstva slepa. Poudariti je seveda treba, da se je to zgodilo v Ameriki.

* Brezžični brzjav pod morjem. Pri angleški mornarici poskušajo, če bi se ne dal brezžični brzjav uporabiti tudi pod morjem. Nek podmorski čoln so opremili s pripravami za brezžični brzjav, kateremu so potem brzjavili z neke ladje. Kakor se zatrjuje, je podmorski čoln brez zapreke sprejel odposlani brzjav. Zdaj delajo na to, da bi mogli tudi podmorski čolni pošiljati ladjam brezžične brzjave, kar se jim pa doslej še ni posrečilo.

* Nesreča na jezeru. Potnik Tölle iz Berolina je bil s svojo družino na letovišču v Maderni ob Gardskem jezeru. Tölle, njegova omožena hči in njen že odrasli sin, slušatelj berlinske univerze, so šli v čoln, ter so se prepeljali po jezeru. Nakrat se je čoln iz neznanega vzroka prevrnil in vsi trije so padli v jezero. Oče je takoj izginil v globočini, sin pa, ki je znal plavati, je zgrabil svojo mater, ter jo držal toliko časa nad vodo, da je priplul rešilni čoln. Ko pa so mater spravili na breg, so opazili, da je mrtva. Zadel jo je kap. Sinu se ni ničesar zgodilo; izgubil je le svojega starega očeta in svojo mater, kar je gotovo tudi hud udarec.

* Magnetična gora. Ze srednjeveški mornarji so pripovedovali, da je nekje na severni strani Evrope magnetična gora, ki ima tako privlačno silo, da potegne največje ladje na skalovje, s katerega ni nikake rešitve. Zdaj so baje res našli tisto strahovito goro, ki pa niti ni gora, marveč je samo kakih 20 metrov visoko obrežje na severni strani Norveške. Dotično obrežje, ki ima res precej magnetičnega kamenja, se razprostira kakih 1000 metrov od morja. Seveda ta magnetizem ni tako močan, da bi potegnil nase ladje, toliko moči ima pa vendarle, da povzroči razne nepravilnosti pri kompasu.

* Novo postopje se zrušilo. V Bukarešti se je zrušilo neko še ne dodelano postopje. Iz podrtin so potegnili tri mrtve in dvanajst težko ranjenih delavcev. En delavec se še pogreša.

* Razžaljena papeževa zastopnika. V Santiagu de Chile je umrl državni podpredsednik Albano. K mafi zadušnici je prišel tudi papežev zastopnik in njegov tajnik. Ker so se pa odkazali prvi sedeži zastopnikom tujih držav, ki so jih poslale tja k slavnostim stoletnim proslavam čilenske republike, sta papeževa zastopnika ogorčena odkorakala iz cerkve. Ponižnost je dandanes pri papeževih zastopnikih popolnoma neznan stvar.

* Kakšni so madžarski župani. Veliki župan Julij Szemző v Baji je dal aretirati svojega uslužbenca Burthyja radi izsiljevanja. Kmalu se je pa izkazalo, da je Burthy nedolžen, in da se grehi, ki mu jih je očital veliki župan, drže njega samega. Szemző sam je zakrivil več goljufij in izsiljevanj. Dokazano je, da je svojega nasprotnika Kreuziga zaprl v občinsko hišo, ter mu z revolverjem grozil, da ga ustrelji, če mu ne da takoj večje vsote. Ker mož ni imel denarja, ga je pustil veliki župan toliko časa stradati, da je pisal neki dunajski tvrdki, s katero je bil v trgovski zvezi, naj pošlje zahtevani denar na naslov velikega župana. Taki so madžarski župani.

* Ukradeni poljubi. Zgodi se časih, da je človek takorekoč elektriziran, kadar sreča lepo, mlado dekle. Najrajši bi skočil k njej, ter ji pritis-

nil gorak poljub. Ampak to ni vselej varno in bi človek prav lahko prišel navskriž s kazenskimi paragrafi. Gotovo bi se redkokdaj zgodilo tako, kakor se je zgodilo mlademu Angležu Scoggingsu. Nekega dne se je izprehajal Scoggings v Bradfordu, ter opazoval mimo njega drveči svet. Naenkrat mu stopi nasproti krasna miss Ethel Lenford, mlado, zdravo, bujno razvito dekle. John Scoggings je bil vsled njene krasote in živahnosti njenih oči očaran in presenečen. Nevidna moč ga je vrgla proti dekletu, katero je z obema rokama objel, ter ji pritisnil na rubinasti ustni vroč poljub. Miss Ethel se je nenadnega napadalca tako prestrašila, da je skoro omedlela. Sklenila je, da takšna predrznost ne sme ostati nekažnovana, zato je vložila proti vročerknemu Johnu tožbo. Pred sodnikom je potem pripovedovalo razburjeno dekle, kako je John Scoggings, kakor volk skočil na njo, ji vrgel roke okrog vratu, ter ji malodane z zobmi izgrizel ustnice. Bil je to prvi poljub, ki ga je dobila od mladence, zato je bila tako silno prestrašena, da ni vedela, kje da stoji. Ali tisti strah še traja? jo vpraša sodnik. »Nič več,« odgovori gospodična, »sedaj je vse minilo.« »Torej mislim,« nadaljuje sodnik, »da tisti poljub ni bil ravno tako grozen zločin in da bo globa 20 frankov dovolj velika kazen za gospoda, ki vam je ukradel poljub. Recimo, da ste vi grdi, potem bi pač dobili mnogo večjo odškodnino. Ker ste pa tako lepi in dražestni, je gotovo, da se gospod Scoggings ni mogel premagati in bi šel najbrž tudi v smrt za vas, če bi mu dali le en sam poljub.« Gospodična je bila vsled teh sodnikovih besedi nekoliko osramočena, nalahno se je zasmejala, zardela do ušes ter se zadovoljila z obsodbo. Scoggings je takoj plačal globo, zahvalil se prijaznemu sodniku, ter odšel k staršem gospodične Ethel Lenford. Čez dva tedna je že bila poroka. Nevarni volk se je izpremenil v ponižno jagnje, ki poljubljuje lepo mlado gospo do mile volje.

Drugi avstrijski združni shod.

V narodnem gospodarstvu vseh avstrijskih narodov zavzema združništvo veleugledno mesto.

Kdor hoče dandanes med narodom delovati, mora tudi pri združništvu sodelovati, isto pospeševati — a tudi poznati.

Združništvo pa se ne razvija pri vseh narodih enakomerno; pri enem narodu se posebno razvija ena panoga združništva, pri drugem zopet druga; pri tem so se dosegli ti in ti uspehi ali tudi neuspehi, pri onem zopet drugi.

Da se dobi nek pregled vsega avstrijskega združništva, da se spoznajo med seboj združni delavci posrednih narodov, da se navdušujejo in posvetujejo za nadaljno delo, da se tudi na raznih uspehih in neuspehih poučijo in vidijo različne vzorne združne naprave, prirejajo se združni shodi.

Letos priredi tak avstrijski združni shod »Splošna zveza kmetijskih združenj« na Dunaju — in se vrši ta shod že te dni, in sicer dne 14. in 15. septembra t. l.

Spored združnega shoda je sledeči:

V torek, dne 13. septembra t. l. ob 9. dopoldne konferenca združnih revizorjev; konferenca se vrši v dvorani c. kr. kmetijske družbe na Dunaju (I. okraj, Schauflegasse 6 — nasproti drevoreda).

Ob 8. zvečer podpravniki večer v lovski razstavi (Prater — nižjeavstrijska deželna vzorna klet, Avenue der Ernährung).

V sredo, dne 14. septembra ob 9. dopoldne: Otvoritev združnega shoda in pričetek posvetovanj. Sejna dvorana nižjeavstrijskega deželnega zbora (I. okraj, Herrngasse 13).

Ob 1. popoldne: Skupni obed v gostilni c. kr. ljudskega vrta (Burg-ring).

Ob 3. popoldne: Nadaljevanje posvetovanj.

Ob 10. zvečer: Ogled nižjeavstrijske mlekarne (XX. okraj, Hochstädtplatz 5).

V četrtek, dne 15. septembra ob 9. dopoldne: II. glavno zborovanje, nadaljevanje posvetovanj.

V petek, dne 16. septembra dopoldne: Ogled združnega skladišča v Tullnu.

Zborovanja, oziroma posvetovanja se nanašajo na sledeče važne predmete:

1. Pregled avstrijskega kmetijskega združništva.

Ta pregled bo veleznanimiv, ker bo pokazal, koliko moč zavzemajo slovanske zadruge po številu (in morebiti tudi po kvaliteti) v avstrijskem združništvu.

2. Pomanjkanje kmetijskih delavcev. O tem predava izza letošnjega ljubljanskega narodno - gospodarskega kongresa znani ravnatelj čeških združenj g. Sedlak.

3. Skrb za blagostanje in domovino.

4. Sredstva zoper razkosanje posestev in pospeševanje notranje kolonizacije s pomočjo kmetijskih združenj.

5. Naloga kmetijskih združenj glede razdolževanja.

6. Kmetijsko združništvo in draginja živila.

V sedanjem času je to jako aktualen predmet.

7. Kritične prikazni v združnem življenju.

Pri tem predmetu bode posvetovanje lahko pomirjevalno vplivalo na razburjenje radi združne tragedije na Koroškem.

8. Generalne revizije in domače revizije.

9. Odškodovanje funkcionarjev pri rafajzenovkah.

10. Vojaške dobave.

11. Pot do zdrave žitne politike. Potreba kreditnega zakona za združna skladišča.

12. Električne centrale na kmetih.

13. Delovanje nadzorstva pri združenjih.

Želeti bi bilo, da je tudi naše združništvo na združnem shodu častno zastopano.

Prijave se naj takoj pošljejo »Zvezi slovenskih združenj« v Ljubljani, ali pa direktno »Splošni zvezi« na Dunaju (I. okraj, Schauflegasse 6).

Vsak udeleženec plača 5 K in dobi za to znamenje shoda, kakor tudi vse ob tej priliki izdane brošure; vrhu tega je s tem plačan skupni obed.

Slovinci, ki se shoda udeležijo, se odpeljejo skupno iz Ljubljane v ponedeljek, dne 12. septembra ob pol 12. dopoldne z brzovlakom, oziroma se sestanejo na Dunaju v hotelu Höller (Belaria).

Vsak udeleženec naj na kolodvoru pri blagajni pove, da obišče na Dunaju »lovsko razstavo« in zahteva za tja in nazaj vozni listek po znižani ceni, s katerim je tudi prost vstop na »lovsko razstavo«.

Za kratek čas.

Zdravnik: No, kako pa je danes vašemu možu. Ali je že kaj bolje?

Žena: Ne vem! Danes je vsaj izpregovoril, dvakrat mi je rekel krava.

Zdravnik: To je dokaz, da je zopet pri popolni zavesti. Rešen je!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

I K O	Najboljša ura sedanjosti:
zlata, srebrna, tula, nikeljasta in jeklena se dobi samo pri	
H. SUTTNER	
Ljubljana, Mestni trg.	
Lastna tovarna ur v Švicl.	I K O
Tovarniška varstvena znamka	I K O

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole, učiteljske in licej, za obrtne in strokovne šole

ima v

najnovejših izdajah

v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani,

v Prešernovi ulici števil. 7.

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Selenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 $\frac{1}{2}$ %; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — Ravnanjem menjalnic: zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — Eskontira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pisмено v zadrugi pisarni.

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83.116.121-11
upravnega premoženja K 20.775.510-59

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000

Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ % z 1 $\frac{1}{2}$ % na amortizacije ali pa po 5 $\frac{1}{2}$ % brez amortizacije; na menice po 5%.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštne hranilnice račun št. 828.405.

Usojam si vljudno opozoriti, da sem prevzel

glavno zastopstvo „Prve češke“ življenske zavarovalnice,
najcenejši zavod na kontinentu.

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

Največji češki cirkus K. Kludsky

v Ljubljani v Lattermannovem drevoredu

danes in vsak dan ob 8 $\frac{1}{4}$ uri zvečer

velika predstava z bogatim in zanimivim sporedom.

Ob sobotah, nedeljah in praznikih po
2 gala predstavi 2

popoldan ob 4 uri.

zvečer ob 8 $\frac{1}{4}$ uri.

Pri popoldanskih predstavah plačajo vojaki do narednika in otroci do 10 let na vseh sedežih polovico. Zvečer polna vstopnina.

Natančneje na dnevnih lepakih in v oglasih.

Ravnateljstvo.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Promese zemljiških srečk k **K 5-50**
žrebanju 5. septembra t. l. po

k žrebanju tiskih srečk **K 8-**
1 oktobra t. l. po

Dolžnost

vsakega Slovenca je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovenski banki „SLAVIJA“.

Podpirajmo torej domač slovenski zavod, da more nalogo, ki si jo je stavil, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

Ogromni rezervni fond K 48.812.797— jamči za popolno varnost.

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom.

Banka „SLAVIJA“ je res slovanska zavarovalnica z vse-

Banka „SLAVIJA“ skozi slovansko - narodno upravo.

Banka „SLAVIJA“ gumno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje generalni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani.

Slovenci!

Oklenimo se z vsemi močmi gesla: »Svoji k svojim!« Osamosvojimo se na narodno - gospodarskem polju!

Ne podcenjujmo se! Bodimo odločni, mlačnost, obzirnost in nedoslednost, ki se čim huje nad nami maščujejo, morajo izginiti. Osvo-

∴ Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 3.

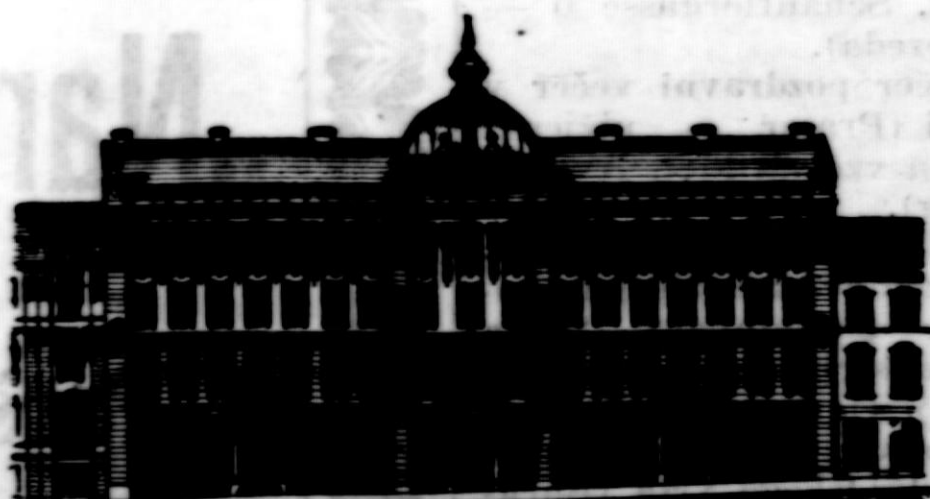
∴ Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov kron.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z svojo močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi, izključena vsaka spekulacija z vloženim denarjem. Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po 4 $\frac{1}{4}$ % brez odbitka; nevzdržene obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posojila na zemljišča po 5%, obresti in proti amortizaciji po najmanj 1 $\frac{1}{4}$ % na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.